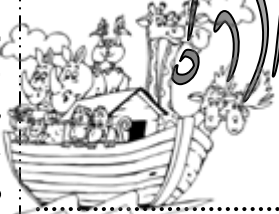

"צא מן התבל"

פרשייה קטנה ומעוררת סאלות נמצאת בפרשת השבוע - מאדל דגל (הקרוי גם "דור הפלגה"). הסיפור עצמו ידוע ומפורסם; אחרי המבול, האנושות התפתחת מצאה לעצמה מקום נקבזה אחת בארץ שנהר, התיישבה עם והתחילה לבנות "מאדל וראשו בשמים". משום מה, הקב"ה ראה את זה ומחליט לעצור את הפרויקט, כשהדרך שבה נעצרת הזניה היא דרך שרלוונטית עד היום - מחלוקות ומריבות. הקב"ה מקבל את לשונותיהם, הם חזקים להבין אחד את השני, ומכאן מגיע מסופו של דבר הפירוד המחלט ביניהם, מה שמפסיק את בניין המאדל.

השאלה המרכזית היא מה היה מטאם. למה, כשסוף סוף יש כמה אנשים שמסוגלים להיות מאוחדים ("ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים", כלאמר - לא רק לשון משתפת אלא גם דיבורים משותפים, רעיונות ורצונות זהים) - הקב"ה מחליט למנוע את זה? מה רע בלבנות מאדל גבוה? מה רע בלגור ביחד באלוהי עיר? מדוע הקב"ה זרע את זרע הפירוד והמחלוקות?

המושג "עונש" ביהדות איננו חיצוני לעבירה אלא אימננטי לה, ונועד לתקן את הבע"ת שגאה לדי גיטוי בעבירה. כשהנפש נוטה לכיוון שלילי ומזה מתבצעים מעשים שליליים, הפתרון איננו להכניס את האדם לכלא אלא לדאוג לאיזון נכון של נפשו, כדוגמת האיזון שמציע הרמב"ם והקרוי "תשובת המשקל" - אדם שמבחין בגטוי קיצונית בנפשו, עליו ללכת לזמן מה אל הקיצוניות ההפוכה ובסופו של דבר הוא יתאזן במקום הרצוי. העונש של אנשי דור הפלגה היה הפצתם על פני כל הארץ, וזה מלמד אותנו שהמטא היה רצונם להישאר מקובצים יחד. ועדיין צריך להבין מה כל כך רע ברצון להישאר מאוחדים. "תכן שהגיעה לא היה המעשה עצמו אלא המניע למעשה. יש לפעמים רצון להישאר ביחד עם החברים, בלי רצון להפתח לכיוונים אחרים. טוב לי עם המוכר והידוע, נוח לי להשיקע במה שקרוב אלי, היציאה למקומות אחרים היא מפחידה ומאיימת - אז בשביל מה לנסות? אומנם יש שליחות גדולה שם בחוץ, יש רצון אלוהי להפריח את השממה (הפיצית כמו הרוחנית) על ידי פיזור הכוחות במקומות נוספים - אבל אני לא רוצה בזה. טוב לי אפה שאני, ואני לא מתכוון לרקוף אצבע כדי לתקום משהו מעצמי לטובתם של אחרים.

כל עוד הדברים נשארים ברמה של העצלות האגואיסטית הזו, אולי אפשר היה לסלוח עליהם, אבל ברגע שזה הופך לאידיאולוגיה, ברגע שמקומים מגדל שראשו בשמים, כדי שכל האנושות כולה תדע שבאן אני נשארים ולא מתרחקים מפה ומט - את זה צריך לפרק. מדובר במונומנט שנועד להסית אנשים למרוד בשליחות שלהם, מדובר בפסל שמעלה לידגת אלוהים את האדם, רצונותיו הקטנוניים, נט"תו האגואיסטית, הסתגרותו ודיאגתו אך ורק לעצמו. אנושיות שמושגת על נטיה כזו - לא תחזיק מעמד, באופן טבעי "יווצר מצב שבו אדם לא יבין את שפת חברו, כי הוא מרוכז בעצמו בתחום אחד (רמת חיים למשל) והשני מרוכז בעצמו בתחום אחר (אוהב לשמוע מוזיקה קולנית בכל שעות היממה), אין שום דבק חברתי שיגרום לעיר הזו להחזיק מעמד, וממילא הפילוג יגיע. עירבוב השפות על ידי הקב"ה היה שיקוף כלפי אותם אנשים לאן תוביל אותם ירכסם. כשאתם מרוכזים בעצמכם, כשיש שממה בחוץ שאותה צריך להפריח, אבל אתם מתעקשים להישאר בבית ולדאוג שכולם כולם "ישארו - התוצאה ההכרחית היא מחלוקות פנימיות שאי אפשר לגשר עליהן והפצה בכל העולם.

ומכאן אפשר ללמוד גם לחיים שלנו את החשיבות של התענה לאחרים, היציאה מהגבולות המוכרים והבטוחים, מהגבולות ה"אנני", והמעבר להתמסרות לאידיאלים שהם חיצוניים לי, שאולי קצת קשים בהתחלה, אבל הם הרצון האלוהי - שנצליח באמת להפריח את השממה שנמצאת אי שם בחוץ ורק מחכה לגואל.

**אז מה אם אני חתונה יינת
בעצמי
חיה בצבונה שלי
ולא יואה אף אחד חחחר
אז מה אם אני חסתבלת
בריאי
חיה בעולם שלי
אצלי הכל וריד וזה חחח
בסדר**

**רבי יצחק מוורקה
כמו שסוכר מתבטל
לחלוטין ונעלם במים
- ממתיק אותם,
כך אדם המבטל
לחלוטין את ישותו
מסוגל לעזור
לזולתו.**